

การวิเคราะห์ผลงานการแกะสลักไม้ขงจื้อ สำหรับการผลิตของเล่นสะสมร่วมสมัย ในมณฑลซานตง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ชุนหวาง เจีย^{1*}

กรกฎ อารมณดี²

ชนิตา ไกรคง³

Received 9 June 2024

Revised 27 April 2025

Accepted 28 April 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลงานศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื้อในสมัยขุนชิวและสมัยปัจจุบัน และ 2) วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างผลงานศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื้อในสมัยขุนชิวและสมัยปัจจุบันเพื่อศึกษาการประยุกต์แนวคิดและเทคนิคดั้งเดิมในการออกแบบงานร่วมสมัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการทบทวนวรรณกรรมการแกะสลักไม้ขงจื้อของซานตง ศึกษาความเป็นมา ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ผลงานศิลปะการแกะสลักไม้ขงจื้อของซานตง รวมถึงการใช้วัสดุ เทคนิคการผลิต และการจัดการรายละเอียด และใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย นักออกแบบของเล่น อาจารย์ นักวิจัยวัฒนธรรม จำนวน 15 คน เพื่อวิเคราะห์ผลงานการแกะสลักไม้ขงจื้อในสมัยขุนชิวและผลงานในปัจจุบัน การผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มคุณค่าทางอารมณ์ ความน่าสนใจในของเล่นสะสมร่วมสมัยให้กับบุคคลที่สนใจผลงานการแกะสลักไม้และนักสะสม

ผลการวิจัยพบว่า 1) งานประติมากรรม ผลงานการแกะสลักไม้ขงจื้อในซานตงเป็นวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีคุณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ไม่เพียงแต่มีความสวยงามเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าในการสะสม ผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงคุณภาพจะสามารถเพิ่มคุณค่าและมูลค่า รวมทั้งการสืบทอดแนวคิดของขงจื้อสู่คนรุ่นต่อไป และ 2) การบูรณาการองค์ประกอบของขงจื้อเข้ากับวัฒนธรรมด้วยการผลิตของเล่นสะสมร่วมสมัย การสอดแทรกเรื่องราวความเป็นมา ความหมายแฝง แนวคิดและคุณค่าทางวัฒนธรรมของขงจื้อให้กับผลงานประติมากรรมการแกะสลักไม้ขงจื้อของซานตงจะช่วยเพิ่มคุณค่าทางอารมณ์ เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการรวมเข้าด้วยกันของวัฒนธรรมดั้งเดิมและความร่วมสมัย สร้างแรงดึงดูดใจของนักสะสมของเล่นวัฒนธรรมและบุคคลที่สนใจ รวมถึงเป็นการส่งเสริมการสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม

คำสำคัญ: ประติมากรรม การแกะสลักไม้ขงจื้อ ของเล่นสะสมร่วมสมัย

^{1 2} คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

* Corresponding author email: jiachunwang.bkkthon2024@gmail.com

ANALYSIS OF CONFUCIAN WOODCARVING FOR THE PRODUCTION OF CONTEMPORARY COLLECTIBLE TOYS IN SHANDONG PROVINCE, PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Chunwang Jia^{1*}

Korakot Aromdee²

Chanita Kraikhong³

Abstract

The purpose of this qualitative research is to 1) examine the woodcarving art of Confucius during the Spring and Autumn period and in the contemporary period, and 2) analyze the connections between the historical and modern interpretations of Confucian woodcarving art to explore how traditional techniques and philosophies can be integrated into contemporary collectible toy design. In the study, a document analysis was conducted focusing on the origin, historical significance, production techniques, materials and craftsmanship of Confucian woodcarvings in Shandong Province. In addition, semi-structured interviews were conducted with 15 experts, including toy designers, academics and cultural scholars, to analyze how these traditional artistic elements can be applied to modern cultural products.

The findings reveal that: 1) Confucian woodcarving in Shandong is a culturally unique and historically rich form of sculpture. Beyond its esthetic value, it possesses high collectible potential, especially when enhanced by improved production quality and narrative integration. 2) The integration of Confucian artistic elements into contemporary collectible toys — through storytelling, symbolism and cultural meaning — can enhance the emotional value and market appeal of these products. Such integration not only attracts collectors and cultural consumers but also promotes the preservation and development of traditional Chinese culture in modern contexts.

Keywords: Sculpture, Confucius Wood Carving, Contemporary Collectible Toys

^{1 2} Faculty of Fine and Applied Arts, Bangkokthonburi University

³ Faculty of Industrial Education and Technology King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

* Corresponding author email: jiachunwang.bkkthon2024@gmail.com

บทนำ

งานแกะสลักไม้ขงจื้อเป็นงานหัตถกรรมดั้งเดิมที่สะท้อนถึงความเชื่อมโยงระหว่างศิลปะและวัฒนธรรมจีนโบราณอย่างลึกซึ้ง ไม่เพียงเป็นสิ่งประดิษฐ์เพื่อการตกแต่ง แต่ยังถือเป็นสื่อกลางในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของชนชาติจีนผ่านรูปแบบที่ประณีตและละเอียดอ่อน (Niu, 2020) ต้นกำเนิดของงานแกะสลักไม้ในพื้นที่ขงจื้อ มณฑลซานตง ย้อนกลับไปกว่า 2,400 ปี โดยมีความเชื่อมโยงกับเรื่องราวของ Zigong ศิษย์ของขงจื้อ ซึ่งได้เริ่มต้นสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงความเคารพต่ออาจารย์ของเขา งานแกะสลักไม้ของขงจื้อมีการพัฒนาต่อเนื่องจากเทคนิคแบบดั้งเดิมสู่กระบวนการผลิตสมัยใหม่ ทั้งยังได้รับการยอมรับในระดับชาติในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า การจัดตั้งสถาบันเฉพาะทาง การจัดนิทรรศการ และการเผยแพร่ผ่านช่องทางดิจิทัลได้มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะแขนงนี้ (Niu, 2020)

ขณะเดียวกัน กระแสความนิยมของการเล่นสะสมในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน ได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ของเล่นเหล่านี้ไม่เพียงเป็นสินค้าทางกายภาพ หากแต่เป็นพาหะในการสื่อสารอารมณ์ ความทรงจำ และอัตลักษณ์ของผู้บริโภค โดยเฉพาะในบริบทของ “วัฒนธรรมของเล่นร่วมสมัย” ที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อศิลปะ แฟชั่น และภาพยนตร์ (Liu, 2018) การผสมผสานศิลปะแกะสลักไม้แบบดั้งเดิมเข้ากับการออกแบบของเล่นร่วมสมัยจึงถือเป็นแนวทางที่น่าสนใจในการต่อยอดมรดกทางวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการตอบสนองตลาดสร้างสรรค์ในระดับโลก การบูรณาการเช่นนี้ไม่เพียงช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ยังช่วยฟื้นฟูและขยายอิทธิพลของศิลปะพื้นบ้านให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่มีศักยภาพสูงในยุคดิจิทัล (Wang, 2018)

ภาพที่ 1 งานแกะสลักไม้ของ Qufu

ที่มา: Baidu (2023)

การใช้ศิลปะพื้นบ้านแบบดั้งเดิมในการออกแบบสะสมของเล่น การสร้างเรื่องราวที่ใกล้เคียงกับชีวิตสมัยใหม่ และการออกแบบการสะสมของเล่นจากการแกะสลักไม้ของขงจื้อ สามารถเพิ่มความนิยมและความสนใจของการแกะสลักไม้ของขงจื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการและการพัฒนาวัฒนธรรม

ดั้งเดิมยังช่วยเพิ่มมูลค่าทางการค้า ศิลปะ และการสะสมของของเล่นอีกด้วย จากการพยายามที่จะหาแนวทางใหม่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของเล่นสะสม โดยการวิจัย การผสมผสานระหว่างไม้แกะสลักและของเล่นสะสม (Liu, 2018) ในทางกลับกัน การสอดแทรกและการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมสามารถเพิ่มความสวยงามและศิลปะให้กับของเล่นสะสมได้ ไม่เพียงแต่กระตุ้นให้ผู้บริโภคซื้อของเล่นสะสมที่ทำจากไม้แกะสลักพื้นบ้านของชาตงเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาศิลปะพื้นบ้านของจีน ส่งผลให้งานแกะสลักไม้พื้นบ้านแบบดั้งเดิมได้แพร่หลายไปทั่วโลก การออกแบบของเล่นของคอลเลกชันขงจื้อจึงเป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภคมากขึ้น

แม้ว่าศิลปะแกะสลักไม้ขงจื้อจะมีประวัติศาสตร์อันยาวนานและคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สูง แต่ยังขาดการพัฒนาและต่อยอดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภครุ่นใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่มนักสะสมของเล่นร่วมสมัย ซึ่งให้ความสำคัญกับการออกแบบ รูปแบบการสื่อสาร และเรื่องราวที่มีความหมายในเชิงวัฒนธรรม งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของงานแกะสลักไม้ขงจื้อ และความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นของเล่นสะสมร่วมสมัย โดยเน้นบริบทของมณฑลซานตง สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อสร้างแบบจำลองเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมทั้งศิลปะ วัฒนธรรม และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาผลงานศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื้อในสมัยขุนซิวและสมัยปัจจุบัน
2. วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างผลงานศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื้อในสมัยขุนซิวและสมัยปัจจุบัน เพื่อศึกษาการประยุกต์แนวคิดและเทคนิคดั้งเดิมในการออกแบบงานร่วมสมัย

การทบทวนวรรณกรรม

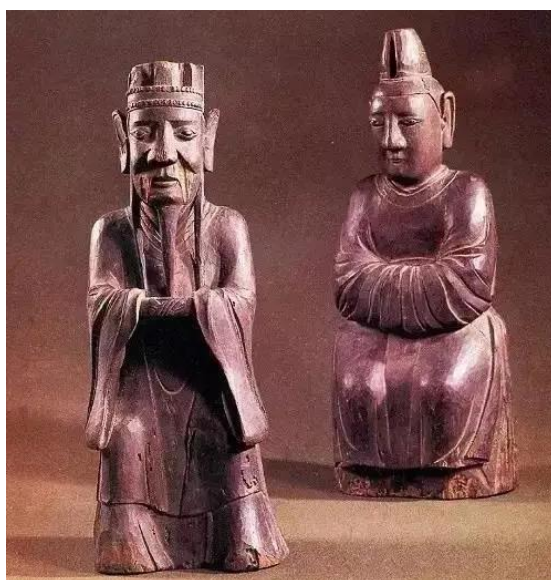
ประติมากรรม

แนวคิดของประติมากรรมคือรูปแบบศิลปะสามมิติที่ใช้วัสดุ เช่น ดินเหนียว ไม้ หิน โลหะ หรือพลาสติกเพื่อสร้างตัวละคร รูปร่าง หรือการออกแบบ อาจเป็นงานอิสระหรือเป็นส่วนหนึ่งของงานชิ้นใหญ่ ประวัติศาสตร์ของการแกะสลักไม้ค่อนข้างยาวนาน และเริ่มในยุคแรก ๆ เน้นไปที่ศาสนาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากการแกะสลักรูปเคารพทางศาสนาแล้ว ยังใช้ประดับแท่นบูชาและสถานที่ทางศาสนาอีกด้วย การแกะสลักไม้และสถาปัตยกรรมก็ได้พัฒนาร่วมกัน งานแกะสลักไม้สมัยใหม่มีสไตล์ที่ค่อนข้างหลากหลาย และศิลปินก็ชอบที่จะใช้รูปแบบนามธรรมในการแสดงออก มุ่งเน้นไปที่ทิศทางการพัฒนาของการแกะสลักไม้เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประยุกต์ใช้การแกะสลักไม้ของขงจื้อในมณฑลซานตง (Liu, 2022) คำจำกัดความของงานประติมากรรมยังรวมถึงงานที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อดิจิทัลหรือเสมือน เช่น การพิมพ์ 3 มิติ หรือการสร้างแบบจำลองด้วยคอมพิวเตอร์ โดยทั่วไปแล้วประติมากรรมจะถูกสร้างขึ้นในรูปแบบสามมิติโดยผ่านกระบวนการแกะสลัก การสร้างแบบจำลอง การประกอบ หรือการรวมวัสดุเข้าด้วยกัน ศิลปินสามารถใช้เทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ เช่น สิว ค้อน เครื่องมือ-ไฟฟ้า หรือนิ้วมือ เพื่อสร้างเอฟเฟกต์ที่ต้องการ ประติมากรรมอาจเป็นนามธรรมหรือ

รูปธรรมก็ได้ และสามารถใช้เพื่อแสดงอารมณ์ ความคิด และเรื่องราวต่าง ๆ ได้ มักถูกมองว่าเป็นวิธีในการสำรวจ และแสดงศักยภาพทั้งหมดของพื้นที่สามมิติ และเป็นองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมมนุษย์มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ งานแกะสลักไม้ของขงจื๊อมักมีบทบาทสำคัญในงานประติมากรรม ดังนั้นบทบาท เทคนิค และวิธีการแกะสลักจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานแกะสลักไม้ของขงจื๊อเพื่อเป็นคอลเลกชันของเล่น (Yu, 2020)

การแกะสลักไม้ขงจื๊อ

แนวคิดของการแกะสลักไม้ขงจื๊อ คือการแกะสลักไม้แบบจีนดั้งเดิมประเภทหนึ่งที่โดดเด่นด้วยการออกแบบที่ซับซ้อนและการแกะสลักที่มีรายละเอียด ตั้งชื่อตามนักปรัชญาจีนโบราณชื่อขงจื๊อ ซึ่งมักปรากฏในภาพแกะสลัก การแกะสลักไม้ของขงจื๊อมักทำด้วยไม้ชิ้นแบนเล็ก ๆ ที่อยู่ในรูปของแผ่นพื้นหรือจาน มีวิธีการแกะสลักโดยขั้นแรกแกะสลักไม้เป็นรูปฐาน จากนั้นจึงแกะสลักลงตามพื้นผิว การออกแบบมักจะแสดงถึงฉากต่าง ๆ จากประวัติศาสตร์ ตำนาน หรือวรรณกรรมจีน ตลอดจนภาพสัตว์ มนุษย์ หรือวัตถุอื่น ๆ การแกะสลักไม้ของขงจื๊อเป็นรูปแบบศิลปะที่มีทักษะสูงซึ่งต้องใช้ความอดทนและความแม่นยำอย่างมาก การแกะสลักแต่ละครั้งทำด้วยมือเปล่า และศิลปินจะต้องใส่ใจในรายละเอียดและสัดส่วนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้แน่ใจว่าการออกแบบมีความถูกต้องและสมดุล (Zhang, 2023) การแกะสลักไม้ของขงจื๊อ ไม่ได้เป็นเพียงรูปแบบศิลปะเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีในการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อีกด้วย งานแกะสลักแต่ละชิ้นบอกเล่าเรื่องราว และศิลปินใช้การออกแบบเพื่อถ่ายทอดข้อความหรือสอนบทเรียนทางศีลธรรมโดยรวมแล้ว งานแกะสลักไม้ของขงจื๊อเป็นรูปแบบศิลปะที่สวยงามและซับซ้อนที่ผสมผสานงานฝีมือ ศิลปะ และมรดกทางวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน ถือเป็นข้อพิสูจน์ถึงทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของช่างฝีมือชาวจีน ผู้ฝึกฝนศิลปะนี้มานานหลายศตวรรษ

ภาพที่ 2 รูปปั้นแกะสลักไม้ขงจื๊อ 1

ที่มา: Baidu (2022)

ภาพที่ 3 รูปปั้นแกะสลักไม้ขงจื้อ 2

ที่มา: Baidu (2022)

ของเล่นสะสมร่วมสมัย

แนวคิดของ Contemporary Collectible Toys คือของเล่นที่ได้รับความนิยมในอุตสาหกรรมงานศิลปะและของสะสม ของเล่นเหล่านี้มักเป็นของเล่นคุณภาพสูงและประดิษฐ์มาอย่างดีซึ่งออกแบบและผลิตโดยแบรนด์และบริษัทที่มีชื่อเสียง โดยปกติแล้วจะมีการออกแบบทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นของเล่นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงงานศิลปะที่สามารถรวบรวมและจัดแสดงได้อีกด้วย ของเล่นสะสมร่วมสมัยมักจะมีจำนวนจำกัด ซึ่งหมายความว่าของเล่นที่ผลิตได้เพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น ทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์และเพิ่มมูลค่าเป็นของสะสม ของเล่นเหล่านี้จำนวนมากได้รับการออกแบบโดยศิลปินและนักออกแบบที่มีชื่อเสียง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสวยงามและคุณค่าในการสะสม นอกจากนี้ ของเล่นสะสมร่วมสมัยมักมีรายละเอียดที่ซับซ้อนและวัสดุคุณภาพสูง ทำให้ไม่เพียงแต่เล่นสนุกเท่านั้น แต่ยังสวยงามน่าพึงพอใจอีกด้วย ของเล่นบางชิ้นอาจมีส่วนที่เคลื่อนไหวหรือมีเสียงประกอบ ซึ่งเพิ่มมูลค่าความบันเทิง โดยรวมแล้ว ของเล่นสะสมร่วมสมัยเป็นของเล่นคุณภาพสูงที่ออกแบบอย่างพิถีพิถัน ซึ่งไม่เพียงแต่เล่นสนุกเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าทางสุนทรีย์และน่าสะสมอีกด้วย เป็นวิธีที่ดีเยี่ยมสำหรับผู้คนในการแสดงออกถึงสไตล์และความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง และเป็นส่วนเสริมที่สำคัญสำหรับซีรีส์ใด ๆ (Shen, 2004)

ของเล่นสะสมร่วมสมัย เป็นของเล่นที่ทันสมัยมีหลากหลายประเภท อิมของเล่นสะสมส่วนใหญ่แบ่งออกเป็นหมวดหมู่ เช่น อิมการทำซ้ำแบบคลาสสิก ซีรีส์ของเล่นที่มีอิมประเภทนี้ประกอบด้วยการเล่นแต่งหรือสร้างฉากคลาสสิกจากแอนิเมชัน ภาพยนตร์ และการ์ตูนโบราณมาสู่รูปทรงของของเล่นทันสมัย ของเล่นส่วนใหญ่ที่มีอิมนี้แสดงถึงความเคารพของนักออกแบบต่อความคลาสสิกหรือความคิดถึงความทรงจำในสมัยก่อน อิมเรื่องราวดั้งเดิม ของเล่นที่มีอิมประเภทนี้ค่อนข้างเป็นกระแสหลักในตลาดปัจจุบัน โดยมีเรื่องราวความเป็นมาเป็นของตัวเอง เป็นของเล่นที่มาจากความคิดและการสร้างสรรค์ และเป็นที่ชื่นชอบ

ของนักออกแบบส่วนใหญ่ การผลิตของเล่นประเภทนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มการส่งออกของแนวคิดทางศิลปะเท่านั้น แต่ยังดึงดูดนักสะสมจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งเอื้อต่อการสร้างพันธมิตรที่เข้มแข็งกับแบรนด์เชิงพาณิชย์อื่น ๆ วิธีการออกแบบมักจะเกี่ยวข้องกับการปลุกฝังปรัชญาธุรกิจ วัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของแบรนด์การค้าร่วมกันลงในคอลเลกชันของเล่นดั้งเดิม (Huang, 2018)

ภาพที่ 4 ของเล่น BEARBRICK 1

ที่มา: Chan (2012)

BEARBRICK ในฐานะของเล่นร่วมสมัยสะท้อนการตีความคุณค่าทางวัฒนธรรมจากศิลปะแกลลอรี่ไม่เชิงจ๊อ โดยนำเสนอผ่านการออกแบบเชิงสัญลักษณ์ที่สื่อถึงปรัชญาและภูมิปัญญาดั้งเดิมในรูปแบบใหม่ (Chen & Wu, 2020) การเชื่อมโยงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมสู่บริบทสากล ผ่านการเปลี่ยนผ่านจากงานศิลปะเชิงช่างสู่ผลงานสะสมเชิงศิลปะร่วมสมัย (Lee, 2019) ทั้งนี้ยังตอกย้ำบทบาทของของเล่นสะสมในการสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมสู่สังคมโลก (Wang, 2021)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาผลงานศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื้อในสมัยขุนชิวและสมัยร่วมสมัย โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์และประยุกต์การออกแบบของเล่นสะสมร่วมสมัยให้เชื่อมโยงกับศิลปะพื้นบ้านดั้งเดิม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในยุคปัจจุบัน

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มต้นด้วยการทบทวนวรรณกรรม (Documentary Research) ซึ่งศึกษาเอกสารทางประวัติศาสตร์ วรรณกรรม และงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื้อในมณฑลซานตง ตั้งแต่สมัยขุนชิว (ประมาณ 770–476 ปีก่อนคริสต์ศักราช) จนถึงยุคร่วมสมัย โดยเน้นการศึกษารูปแบบศิลปะ เทคนิคการผลิต สัญลักษณ์ และองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลงาน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผ่านแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักออกแบบของเล่นสะสม 5 คน นักวิชาการด้านวัฒนธรรมจีน 5 คน และอาจารย์ด้านศิลปะพื้นบ้านและการออกแบบ 5 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ มีประสบการณ์ในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 5 ปี มีผลงานทางวิชาการหรือการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับศิลปะจีน หรือของเล่นสะสม และยินยอมให้สัมภาษณ์โดยเปิดเผย เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือสูงสุด ผู้วิจัยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้สัมภาษณ์ (Member Checking) โดยนำข้อมูลที่สรุปได้กลับไปให้ตรวจสอบความถูกต้อง และใช้การเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง (Triangulation) เพื่อยืนยันความสอดคล้องของข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) กับข้อมูลจากเอกสาร และการวิเคราะห์ประเด็น (Thematic Analysis) กับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสังเคราะห์หาค่าหลักเกี่ยวกับแนวคิดการออกแบบ การผสมผสานศิลปะดั้งเดิมกับงานร่วมสมัย และการสื่อสารคุณค่าทางวัฒนธรรมผ่านการสร้างสรรค์ของเล่นสะสม

ในด้านขอบเขตการวิจัย กำหนดขอบเขตเนื้อหาไว้ที่การศึกษาศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื้อและองค์ประกอบทางภาพลักษณ์ของขงจื้อในทั้งสมัยขุนชิวและยุคร่วมสมัย ขณะที่ขอบเขตพื้นที่มุ่งเน้นเก็บข้อมูลในเมืองฉีฟู่ มณฑลซานตง และพิพิธภัณฑ์ขงจื้อซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาผลงานศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื้อในสมัยขุนชิวและสมัยปัจจุบัน

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า งานแกะสลักไม้ของขงจื้อในสมัยขุนชิว (770–476 ปีก่อนคริสต์ศักราช) มักนำเสนอภาพลักษณ์ที่เน้นคุณธรรม ความรู้ และจริยธรรม ผ่านองค์ประกอบศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ เช่น เครื่องแต่งกายแบบจีนโบราณ ดาบคาตเอว และใบไผ่ (Liu, 2019; Yang, 2018) เทคนิคการแกะสลักในยุคดังกล่าวเน้นความละเอียด ประณีต และใช้สัญลักษณ์เชิงนามธรรมเพื่อสื่อถึงภูมิปัญญาและจริยธรรมของขงจื้อ สำหรับในสมัยปัจจุบัน โดยเฉพาะพื้นที่ฉีฟู่ มณฑลซานตง ผลงานศิลปะแกะสลักไม้ที่เกี่ยวข้องกับขงจื้อยังคงดำรงอยู่ในรูปของศิลปะพื้นบ้าน พิพิธภัณฑ์ และการนำเสนอในเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยมีการประยุกต์รูปแบบให้มีความร่วมสมัย เช่น การลดทอนรายละเอียดบางส่วนเพื่อให้เข้ากับรสนิยมของผู้ชมยุคใหม่ และการประยุกต์วัสดุใหม่ร่วมกับเทคนิคดั้งเดิม (Luo, 2017)

2. ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและแนวทางการประยุกต์แนวคิดและเทคนิคดั้งเดิมในการออกแบบงานร่วมสมัย

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความเชื่อมโยงระหว่างงานแกะสลักไม้ขงจื้อในสมัยขุนชิวและสมัยปัจจุบัน สะท้อนผ่านการรักษาคูณค่าทางสัญลักษณ์และการตีความทางศิลปะที่ต่อเนื่อง การประยุกต์แนวคิดและเทคนิคดั้งเดิมที่สำคัญ ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์เชิงนามธรรม การคงไว้ซึ่งโครงสร้างท่าทางที่แสดงถึงภูมิปัญญาและอุดมการณ์ และการสร้างงานที่มีองค์ประกอบของความประณีต แม้จะปรับให้เรียบง่ายขึ้นในรูปแบบร่วมสมัย

ในมิติของการออกแบบของเล่นสะสมร่วมสมัย เช่น BE@RBRICK และผลิตภัณฑ์ศิลปะสะสมอื่น ๆ ได้มีการนำแนวคิดเรื่อง “การยึดเกาะทางวัฒนธรรม” มาใช้ โดยแปลงสัญลักษณ์เชิงจิตให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าถึงง่าย และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดของเล่นสะสม (Zhang, 2023; China Toy Association, 2023) ทั้งนี้ แนวทางการประยุกต์ที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ได้แก่ การเน้นการสื่อความหมายอย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่เพียงรูปลักษณะภายนอก การวางกลยุทธ์สร้างเอกลักษณ์ให้ชัดเจน และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างมูลค่าทางวัฒนธรรมและเชิงพาณิชย์ในระยะยาว (Li Chen, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2024; Lin Wei, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2024)

อภิปรายผล

ตามวัตถุประสงค์ข้อแรก การศึกษาผลงานศิลปะการแกะสลักไม้ของขงจื๊อในสมัยขุนฉิวและสมัยปัจจุบัน พบว่า งานแกะสลักไม้ในยุคขุนฉิวไม่เพียงเป็นงานหัตถกรรม แต่ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดคตินิยมและอุดมการณ์สำคัญของขงจื๊อผ่านองค์ประกอบเชิงสัญลักษณ์ เช่น เครื่องแต่งกายโบราณ ดาบ และใบไม้ ซึ่งแสดงออกถึงคุณธรรม ความรู้ และศักดิ์ศรีทางสังคม (Yang, 2018; Luo, 2017) การสืบทอดองค์ความรู้ทางศิลปะดังกล่าวในสมัยปัจจุบันยังคงรักษาเอกลักษณ์ที่สะท้อนวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม ขณะเดียวกันได้มีการประยุกต์เทคนิคการผลิตสมัยใหม่ เช่น การใช้เครื่องมือแกะสลักอัตโนมัติและการออกแบบสำหรับการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มการบริโภควัฒนธรรมในสังคมร่วมสมัย (Liu, 2019)

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่สอง การวิเคราะห์แนวทางการประยุกต์องค์ประกอบศิลปะของขงจื๊อสู่การออกแบบของเล่นสะสมร่วมสมัย พบว่า แนวทางที่มีประสิทธิภาพ คือ การผสมผสานสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของขงจื๊อ เช่น ลายเส้นที่เน้นความเมตตา ปัญญา และศักดิ์ศรี เข้าไปในผลิตภัณฑ์ โดยหลีกเลี่ยงการเลียนแบบแบบโบราณอย่างตายตัว แต่เน้นการตีความใหม่ในบริบทที่คนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงได้ การใช้แนวทางการออกแบบร่วมสมัยที่สอดคล้องกับทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ตามแนวคิดของ Bourdieu (1993) สามารถเสริมสร้างความรู้สึภาคภูมิใจและอัตลักษณ์ให้แก่ผู้บริโภคได้ นอกจากนี้ การสร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบ limited edition พร้อมการรับรองจากศิลปินและการสร้างชุมชนผู้สะสม ยังช่วยเพิ่มคุณค่าเชิงเศรษฐกิจและสัญลักษณ์ให้กับของเล่นสะสมที่มีรากฐานจากวัฒนธรรมขงจื๊อ (Zhang, 2023) ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของอุตสาหกรรมของเล่นสะสมในประเทศจีนที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง (China Toy Association, 2023)

โดยสรุป ผลการวิจัยยืนยันว่าการผสมผสานองค์ประกอบศิลปะของขงจื๊อเข้ากับการออกแบบของเล่นสะสมร่วมสมัย ไม่เพียงแต่ช่วยสืบทอดและเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังสร้างมูลค่าใหม่ทั้งในเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. รูปแบบทางศิลปะของงานแกะสลักไม้ของขงจื๊อเป็นประติมากรรมที่มีองค์ประกอบทางศิลปะของรูปขงจื๊อ ได้แก่ ใบไม้ มีดทหาร เสื้อผ้า ผ้าคลุมศีรษะ และอื่น ๆ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ดังนั้น การออกแบบรูปแกะสลักไม้ของขงจื๊อจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้จัดการออกแบบพัฒนาควรให้ความสำคัญ

2. งานศิลปะของเล่นสะสมร่วมสมัยควรรวมถึงการจัดการการออกแบบสไตล์ การจัดการการสืบทอดแนวคิดและนิทานของขงจื้อ และการจัดการด้านการขายอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- Baidu. (2022). *Among the various statues of Confucius from different dynasties, which one impressed you the most?*.
<https://baijiahao.baidu.com/s?id=1748814254876104077&wfr=spider&for=pc>
- Baidu. (2023). *Temple of the Holy Relics*. <https://baike.baidu.com/item/圣迹殿/1056778>
- Bourdieu, P. (1993). *The Field of Cultural Production: Essays on Art and Literature*. Columbia University Press.
- Chan, A. (2012). *BE@RBRICK Series 24 Secret*.
<https://www.flickr.com/photos/adrianclw/7460366138>
- Chen, Y., & Wu, H. (2020). Contemporary reinterpretation of traditional cultural symbols in designer toys. *Journal of Contemporary Art and Culture*, 12(1), 55–68.
- China Toy Association. (2023). *China Trendy Toy Market Development Report 2023*.
<https://www.cta.org.cn>
- Huang, M. (2018). On the Cultural Connotation of Huizhou Wood Carving. *Popular Literature and Art (Theoretical Edition)*, 5, 32-36.
- Lee, M. (2019). The cultural evolution of collectible art: A study on Bearbrick and its symbolic meaning. *International Journal of Arts and Humanities*, 6(2), 112–125.
- Liu, M. (2018). Research on the Teaching Application of Narrative Patterns after Creative Storytelling. *Chinese Journal of Taipei University*, 3, 61.
- Liu, M. (2019). On the Cultural Connotation and Aesthetic Characteristics of Huizhou Wood Carving Art. *Journal of Nanjing Academy of Arts (Art and Design Edition)*, 6, 44-48.
- Liu, Y. (2022). The expression and application of traditional art elements in cultural and creative product design. *Tiangong*, (5), 32-34.
- Luo, Z. (2017). The Art Form and Aesthetic Character of Huizhou Wood Carving. *Creativity and Design*, 2, 44-47.
- Niu, J. (2020). The Artistic Characteristics and Cultural Connotation of Huizhou Wood Carving. *Journal of Taiyuan City Vocational and Technical College*, 4, 62-65.
- Shen, Z. (2004). Exploring Narrative Psychology. *Shanghai Education Research*, 7, 14-17.
- Wang, S. (2021). From craftsmanship to collectibles: The globalization of cultural heritage through art toys. *Asian Cultural Studies Review*, 9(3), 89–104.

- Wang, Z. (2018). Research on Toy Design Based on Product Narrative Design. *Beijing: Beijing University of Chemical Technology*, 72.
- Yang, J. (2018). Symbolic Elements in Confucian Woodcarving: An Aesthetic Analysis. *Journal of Chinese Folk Arts*, 3(2), 48–52.
- Yang Y. (2018). Narrative Design Aesthetics: Reproduction of the Four Great Civilizations. *Sanlian Bookstore*, 8, 46-55.
- Yu, H. H. (2020). Woodcarving, China. *Beijing: Culture and Art Publishing House*, 10.
- Zhang J. (2023). Observing the Influence of Confucianism on Folk Art from Huizhou Wood Carving. *Journal of Anhui Education College*, 5, 72-75.
- Zhang, C. (2023). From Traditional Art to Collectible Toys: Branding Strategies in China's Cultural Industry. *Design and Innovation Studies*, 9(3), 72–83.